

1 וְהוּא גְבֵרָא, כלומר, רב ביבי אמר כך על עצמו, עַל פְּלִטְרָא מִיְיָ –
 2 סומך על הנחתום, ולפיכך אין דעתו מיושבת עליו ואינו יכול לתרץ
 3 את הקושיא שהקשו לו.

4 הגמרא דנה האם למסקנא דם נבילות טמא: **מאי הוּי עֵלָה** – מהי
 5 הכרעת ההלכה בשאלה זו. **אמר רב יוסף**, רבי יהודה מוֹרְיִינָא דְבִי
 6 נְשִׂיאָה הָוָה – רבי יהודה היה מורה ההוראה של בית רבי, וְאוֹרְיָ לִיה
 7 בְּשִׂמְעֵתֶיהָ – והוא הורה להם כדבריו, שביט הלל מטמאים דם
 8 נבילות. דְתֵנּוּ, רבי יהודה אומר שֵׁשֶׁה דְבָרִים מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי
 9 וּמְחוּמְרֵי בֵּית הַלֵּל. ואחד משה דברים אלו, הוא דין דם נבילות,
 10 שְׂבִית שְׁמַאי מְטַהְרִין, וְבִית הַלֵּל מְטַמְּאִין. אָמַר רְבִי יוֹסֵי בְרַבִּי
 11 יְהוּדָה, אָף בְּשִׂמְמָא בֵּית הַלֵּל, לֹא טַמְּאֵא אֲלָא פְּרִיעֵית דָּם
 12 נבילות, הוֹאִיל וְיָכֹחַ לְקָרוֹשׁ וְלַעֲמוּד עַל בְּיֹת, וּשְׂעוּר טוּמְאָת בָּשָׂר
 13 נבילה היא בכזית.

משנה

14 המשנה מבארת מהו שיעור היין הראוי לנדבה: **אין מתנדבין יין**
 15 **לנסכים בשיעור לוג אחד או שניים**, וכן אין מתנדבים חֲמִשָּׁה לוגים
 16 יין, שלא מצאנו מנחת נסכים בשיעור זה, **אבל מתנדבין שלשה**
 17 **לוגים יין בשיעור נסכי כבש**, וְאַרְבָּעָה בשיעור נסכי איל, וְשִׁשָּׁה
 18 **כשיעור נסכי פר**, וכן מתנדבים מִשִּׁשָּׁה לוגים וְלִמְעַלָּה, שהמתנדב
 19 שבעה לוגים, שלשה מהם ראויים לכבש וארבעה ראויים לאיל,
 20 וכשמתנדב שמונה לוגים ראויים הם לשני אילים, ותשעה ראויים הם
 21 לפר וכבש, ועשרה ראויים לפר ואיל, ואחד עשר לשני אילים וכבש.
 22 וכן כמה שירבה מספר הלוגים ראויים הם לכמה קרבנות בצירוף.

גמרא

23 הגמרא מסתפקת האם המתנדב כמה לוגים לנסכים צריך להקריבם
 24 כאחד: **איבעיא ליה**, האם כשאמר 'הרי עלי כך וכך לוגים לנסכים',
 25 **יש קבע לנסכים** – נקבעו כולם כנדבה אחת, ואין יכול להקריבם
 26 אלא ביחד, או **אין קבע לנסכים**, ויכול להקריב שיעור הראוי
 27 להקרה, בפני עצמו, אף שאין מקריב את כל נדבתו יחד.
 28 שואלת הגמרא: **היכי דמי** – מה הנפקא מינה להלכה בספק זה.
 29 משיבה הגמרא: **כגון דאיייתי חֲמִשָּׁה לוגים**, או **אמרת** שהדין הוא
 30 **שאיין קבע לנסכים**, משיך וּמְקָרִיב אַרְבָּעָה מִיְיָוִתוֹ – יכול הוא
 31 למשוך ארבעה לוג מתוך חמשה ולהקריבם בפני עצמם, מפני דְתוּי
 32 **לאיל** – שראויים הם לנסכי איל, וְאוֹרְיָ – והאחר, הלוג החמישי,
 33 הוּי נְדָבָה – יהיה לנדבת ציבור, על ידי שימכר ודמיו יפלו לשופרות,
 34 שמהכסף הנתון בהם היו קונים עולת קיץ המזבח. וְאִי אֲמַרְתִּי **יש**
 35 **קבע לנסכים**, עד דַּמְמְלֵי לְהוּי לֹא קָרְבִי – עד שיביא לוג נוסף וימלא
 36 וישלים את שיעורם לששה לוגים בשיעור נסכי פר, אין הם קרבים.
 37 **מאי** – מה הדין בספק זה.

38 אביי מביא ראייה לפשוט את הספק: **אמר אבוי**, הָא שְׂמַע שְׁנִינוּ
 39 במשנה (שקלים פ"ז מ"ה) שהיו שלשה עשר שופרות במקדש, ומתוכם
 40 היו שִׁשָּׁה שופרות לְנְדָבָה – למעות שקונים מהם עולות לקיץ
 41 המזבח. וְאֲמַרְיִין בגמרא (להלן כ"ח) **כִּנְגְדָּ מִי נִתְקְנוּ שֶׁה שופרות אלו**,
 42 אחד מהם **כִּנְגְדָּ מוֹתֵר חֲטָאָת** – שהפריש מעות לקנות בהם קרבן
 43 חטאת, והוחלו הכבשים, וקנה חטאתו בזול, ונשאר בידו מעות
 44 שהפריש לחטאת, נותנם בשופר זה. וְשִׁנִי הִיוּ נוֹתְנִים בו מוֹתֵר
 45 אֲשָׁמוֹת – שאם הפריש מעות לאשם גזילות או לאשם מעילות,
 46 והוחלו האילים ונשאר בידו מעות, מניחם בשופר זה, וְשְׁלִישִׁי הִיָּה
 47 **למוֹתֵר אֲשָׁם נוֹיֵר** – מעות שהפריש הנויר לקנות בהם כבש לאשם
 48 והוחלו הכבשים. וְרַבֵּיעִי הִיָּה למוֹתֵר אֲשָׁם מְצוּרַע – שהפריש
 49 המצורע מעות לקנות כבש לאשם והוחלו, וְהַחֲמִישִׁי הִיָּה למוֹתֵר
 50 קִינִין – שהפריש מעות לקנות בהם קן של תורים או בני יונה והוחלו.

51 וְהָשְׁעִי הִיָּה למוֹתֵר מְנַחַת הוּמָא – חוטא עני שהפריש מעות
 52 למנחתו ונותרו בידו מהמעות, ובכל מותר מעות אלו היו קונים
 53 קרבנות לנדבת ציבור, להקריבם על המזבח בשעה שלא היו קרבנות
 54 קרבים עליו, והיו קונים במעות אלו עולות, הבשר לשם והעורות
 55 לכהניה. וְאָם אִיתָא – ואם הדין הוא שהמתנדב חמשה לוגים,
 56 ארבעה מהם קרבים והחמישי יהיה לנדבה, לִיתְקִין שוֹפֵר אֶתְרִינָא
 57 **כִּנְגְדָּ מוֹתֵר נְסֻכִים** – יתקנו שופר נוסף בשביל מותר הנסכים, ומכך
 58 שלא תקנו כן, יש להוכיח שיש קבע לנסכים והנדר חמשה לוגים אין
 59 יכול להקריבם עד שיביא לוג נוסף וישלים שיעור ששה לוגים.

60 הגמרא דוחה את הראיה: אין להוכיח שיש קבע לנסכים מכך שלא
 61 תקנו שופר למותר נסכים, כי הִנְךָ לְנְדָבָת צִיבּוּר אֲוִלֵי – אלו
 62 המותרות שתקנו עבורם שופרות, הולכים לנדבת ציבור, ותקנו
 63 שופרות להניח אותם בהם עד שיהיה המזבח בטל, אבל הִנֵּי שְׂכִיחֵי
 64 – נסכים מצויים ומקריבים אותם בכל יום, ואף אם נאמר שאין קבע
 65 לנסכים, ונשאר לו לוג אחד, אֲפֹשֶׁר דְּמַצְטַרְפֵי דְמָר וְדְמָר בְּהָדִי
 66 אַחֲרֵים, עד שיהיו נסכים בשיעור הראוי לפר או לכבש, ויקריבם יחד.
 67 ומפני שמיד יכול לתקן את הלוג המיותר, אין צריך לתקן שופר
 68 מיוחד בשביל מותר זה.

69 רבא מביא ראייה אחרת לפשוט את הספק: **אמר רבא**, הָא שְׂמַע
 70 שְׁנִינוּ בבביתא, 'אזרח' – הפסוק שנאמר בפרשת נסכים (במדבר טו יג)
 71 'כֹּל הָאֲזָרָח יַעֲשֶׂה כְּכֹה אֵת אֱלֹהֵי לְהִקְרִיב אֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לְה' / מִלְמֹד
 72 שְׂמֹתְנֵדְבִין נְסֻכִים – שאפשר להתנדב נסכים אף בלי קרבן, וְכִמְהָ
 73 שיעורם, שְׁלִשֶׁת לִוְגִין, וּמִנֵּינִן שְׂאָם רְצָה לְהוֹסִיף וּלְהִבִּיא יוֹתֵר
 74 משלשה לוגים, יוֹסִיף, תְּלִמּוּד לּוּמָר (שם כח יד) / חֲצֵי הַדִּין יְהִיָּה לְפָרָ /
 75 לרבות נסכים של יותר משלשה לוגים. וְיָכֹחַ יִפְחָזֵת וּבִיא פְּחוּת
 76 משלשה לוגים, תְּלִמּוּד לּוּמָר (שם טו יג) / כֹּל הָאֲזָרָח יַעֲשֶׂה כְּכֹה אֵת
 77 אֲלֵה / והוא לשון עיכוב, שאין מביא פחות משלשה לוגים.

78 מבררת הגמרא: **מאי יוסיף** – מהו השיעור ששינו בבביתא שרשאי
 79 להוסיף על שלשה לוגים, אִילֵימָא – אם נאמר אַרְבָּעָה, וְשִׁשָּׁה – או
 80 ששה לוגים, הלא אין צריך לשנות דין זה בבביתא, כי **מאי שָׂנָא**
 81 **שְׁלִשָּׁה דְתוּי לְכַבֵּשׁ אַרְבָּעָה וְשִׁשָּׁה נְמִי חוּי לְאִיל וְפָר** – כשם
 82 ששלשה ראויים להביאם בפני עצמם שיהיו שיעור הנסכים
 83 הראוי לכבש, כך גם ארבעה וששה ראוי להביאם בפני עצמם כיון
 84 שראויים הם לאיל או לפר. **אֲלָא לָאו חֲמִשָּׁה** – אלא ודאי שלמדנו
 85 שאפשר להביא גם חמשה לוגים, וְשִׂמְעָ מִיְיָה שְׂאִין קָבַע לְנְסֻכִים,
 86 ויכול להביא חמשה לוגים ולהקריב מהם ארבעה, והחמישי יהיה
 87 לנדבה. מסיקה הגמרא שְׂמַע מִיְיָה – אכן יש להוכיח כן.

88 רב אשי מקשה על דין זה: **אמר רב אשי והא אנן לא תנן הכי** –
 89 והרי במשנתנו לא שינו כן, אלא '**אין מתנדבין לוג שניים וחמשה**'
 90 **קְתָנִי**, ויש ללמוד מכך ששנים חמשה לוג נשנו יחד, שחֲמִשָּׁה דּוּמְנָא
 91 דְשִׁנִּים – שאין מתנדבים חמשה לוגים בדומה לכך שאין מתנדבים
 92 שני לוגים, מַתְּ שְׁנִים דְלֵא חוּי כֹּלְל – אין ראויים כלל להקרה, אָף
 93 חֲמִשָּׁה נְמִי דְלֵא חוּי כֹּלְל, וקשה היאך למדנו שרשאי להביא חמשה
 94 לוגים ויקריב מהם ארבעה והחמישי יהיה לנדבה.

95 מתרצת הגמרא: **מִיָּדִי אִירֵיא** – וכי ראייה זו, אלא **הָא בְּרִיתָא וְהָא**
 96 **בְּרִיתָא** – זה כמו שהוא וזה כמו שהוא, שני לוג אין מתנדבים כלל,
 97 אבל חמשה לוג, אף שאין מפריש כן לכתחילה, אם הפרישם מקריב
 98 ארבע לוג בפני עצמם, והחמישי יהיה לנדבה.

99 הגמרא מסתפקת בדין **יש קבע לנסכים**:
 100 **אמר אבוי אם תמצא לומר שאין קבע לנסכים**, הָא אִין קָבַע
 101 לְנְסֻכִים, ומשני לוגים ומעלה רשאי להביא כמה לוגים שירצה, אבל
 102 **אם תמצא לומר יש קבע לנסכים**, עד עֲשָׂרָה פְּשִׂימָא לִי שאם
 103 מביא לוג או שנים או חמשה, שאינם קרבים עד שישלימם לשיעור
 104 הראוי להקריבם בפני עצמם. אבל אם התנדב אחד עֲשָׂרָה לוג,

מנחות דף קד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קלג

56 הגמרא מביאה דרשות אמוראים במעלת המקריב מנחה.
57 **אמר רבי יצחק מפני מה נשתנית מנחה משאר קרבנות נדבה,**
58 **שנאמר בה 'נפש', אמר הקדוש ברוך הוא מי דרבו להביא מנחה,**
59 **עני שאין לו בהמות ומביא מנחה מהחטים, ולפי שעני הוא וטרח**
60 **להביאה, מעלה אני עלינו כאלו הקריב נפשו לפני.** **אמר רבי**
61 **יצחק מה נשתנית מנחה שנאמר בה 'חמשה מיני מינון הללו' –**
62 **שנאמרו בה חמשה מינים שבכולם יש שמן, משל למלך בשר ודם**
63 **שעשה לו אוהבו סעודה ויודע בו שהוא עני – והמלך יודע שאוהבו**
64 **עני, אמר לו עשה לי מן חמשה מיני מינון לסעודתי, כדי שאהנה**
65 **מך – שעל ידיהם תהיה ראוי להתקבל לפני, כך גם קרבן מנחה**
66 **שהעני מביא חביב הוא לפני המקום ונתן בו אופנים שונים להבאתו.**

67 הדרן עלך המנחות והנסכים

68 פרק שלשה עשר - הרי עלי עשרון

69 משנה

70 המשנה מבארת דיני הנודר להביא מנחה סתם בלא לפרט מנין
71 העשרונים או סוג המנחה, או ששכח מה פירט: **אמר הרי עלי עשרון**
72 **סולת למנחה, יביא עשרון אחד.** ואם אמר הרי עלי עשרונות, **יביא**
73 **שניים,** שכיון שנדר בלשון רבים מיעוטו שנים. ואם אמר, בשעה
74 שנדרתי **פירשתי** מנין העשרונים, **ואני יודע** (זוכר) **מה** (כמה)
75 **פירשתי,** יביא מספק ששים עשרון שהוא השיעור הגדול של מנחה
76 אחת, ויתנה שאם נדר פחות מזה, היתר יהיה לנדבה.
77 הנודר שאמר **הרי עלי מנחה סתם,** יביא **איוז שירצה** מחמשת
78 המנחות הכתובות בפרשת מנחת נדבה. **רבי יהודה** **אומר יביא**
79 **דוקא מנחת הפולת,** שהיא המיוחדת שבמנחות, הגמרא להלן
80 (קה) תפרש כוונתו.

81 הנודר שאמר הרי עלי מנחה, או הרי עלי מין המנחה, יביא מנחה
82 אחת מחמשת המנחות. ואם אמר הרי עלי מנחות, או הרי עלי מין
83 מנחות, יביא שתים – יביא שתי מנחות ממין אחד מחמשת המנחות.
84 ואם אמר **פירשתי** בשעת נדרי את מין המנחה, **ואני יודע** (זוכר)
85 **איוז מין מן פירשתי,** יביא חמשתן (חמשת מיני המנחות), ויתנה
86 שאם זאת נדרתי תהיה לנדרי, ואם לאו תהיה נדבה.
87 הנודר שאמר **פירשתי** בשעת נדרי, שאביא מנחה של עשרונים
88 בכלי אחד, **ואני יודע** (זוכר) כמה עשרונים פירשתי, יביא ששים
89 עשרון, שזה הוא השיעור הגדול של מנחה הבאה בכלי אחד, ומתנה
90 שאם נדר פחות מששים עשרון פשוט הרי הוא לנדבה. **רבי אומר** אינו
91 יוצא ידי חובתו במנחה אחת של ששים עשרון, שהרי נדר להביא
92 מנין עשרונים מסויים בכלי, וקביעות זו מילתא היא, על כן יביא
93 ששים מנחות של עשרונות, מעשרון אחד ועד ששים עשרון,
94 כלומר, מנחה אחת של עשרון אחד, ועוד מנחה של שני עשרונים,
95 וכן הלאה עד ששים עשרון.

96 נמרא

97 הגמרא מבררת מהו החידוש בנודר שלא פירט מנין העשרונים. שנינו
98 במשנה, הרי עלי עשרון יביא אחד, מקשה הגמרא: **פשיטא,** שמאחר
99 שנדר בלשון יחיד חייב להביא רק עשרון אחד. מתרצת הגמרא:
100 שהתנא הקדים דין פשוט זה, משום שהדין הבא במשנה, **עשרונות**
101 **יביא שתים** איצטריקא ליה ללמדנו, שכיון שאמר בלשון רבים
102 צריך להביא שני עשרונים.
103 מקשה הגמרא: **הא נמי פשיטא** – הרי גם דין זה שאינו יכול להביא
104 עשרון אחד הוא פשוט, שהרי אמר עשרונים בלשון רבים. מתרצת
105 הגמרא: **מיעוט עשרונות שתים איצטריקא** ליה, כלומר, החידוש
106 הוא שאיננו חוששים שמא כוונתו היתה ליותר משני עשרונים, אלא
107 די בכך שיביא רק שתי עשרונים.

1 **מיפניא לי מאי** – מסופק אני מה הדין, **נברא לשני פרים קא מפנין**
2 – האם כוונת האדם להתנדב שנים עשר לוג כשיעור נסכי שני פרים,
3 **ועד דממלי להו לא קרבי** – ועד שישלים שיעור זה, אין הנסכים
4 קרבים. **או דלמא לשני אילים וכבש אחד קמפויין** – או שמא
5 כוונתו להתנדב נסכים כשיעור נסכי שני אילים וכבש, שהם אחד
6 עשר לוגים, ואינו צריך להשלים. והספק, **תרי מחד מינא וחד מחד**
7 **מינא אמרינן, או לא** – האם אומרים שהדרך להתנדב יין כשיעור
8 הראוי לשני נסכים ממין אחד ועוד אחד ממין אחר, וכוונתו להתנדב
9 שני מנחות נסכים של איל ועוד אחת של כבש. או שמא אין הדרך
10 להתנדב אלא נסכים ממין אחד וכוונתו לנסכי שני פרים. שואלת
11 הגמרא: **מאי** – היאך נפשט ספק זה. משיבה הגמרא: **תיקו.**

12 משנה

13 המשנה מבארת כיצד מתנדבים יין ושמן: **מתנדבין יין בפני עצמו**
14 **בלא סלת ושמן, ומנסכו לשיתין, ואין מתנדבין שמן בפני עצמו,**
15 **דברי רבי עקיבא. רבי מרפון אומר מתנדבין שמן, וקומצו, ומקטיר**
16 **את הקומץ, ושייריו נאכלים. אמר רבי מרפון מה מצינו בין שהוא**
17 **כא חובה עם הקרבן וכא נדבה בפני עצמו, אף שמן שהוא כא**
18 **חובה במנחת נסכים שמביא עם הקרבן, כא נדבה בפני עצמו. אמר**
19 **לו רבי עקיבא, לא** – אין ללמוד שמן מיין, **אם אמרת בינו, שכן**
20 **קרב עם חובתו בפני עצמו** – מפני שאף כשמביאו עם קרבן, מנסכו
21 לספלים בפני עצמו, **תאמר פשמן שאינו קרב עם חובתו בפני**
22 **עצמו,** אלא בולל את סולת המנחה בשמן.

23 המשנה מבארת דיני הבאת קרבנות בשותפות: **אין שנים מתנדבין**
24 **עשרון אחד למנחה בשותפות, אבל מתנדבין עולה ושלמים**
25 **בשותפות, וכן מתנדבים בשותפות עולת העוף, ואפילו פרידה אחת**
26 **– גזל אחד.**

27 נמרא

28 **אמר רבא מדברי שניהם** (רבי עקיבא ורבי טרפון) **גלמוד, מתנדב**
29 **אדם מנחת נסכים של סלת שמן ויין יחד, בכל יום.** שואלת הגמרא:
30 **פשיטא** – הלא פשוט דין זה. משיבה הגמרא: **מהו דתימא** (שמא
31 תאמר) **מנחת נדבה גלי בה רחמנא הני חמשה מנחות אין מפי לא**
32 **– במנחת נדבה גילתה התורה חמשת המנחות שהוזכרו בפסוקים,**
33 **הם הראויות להקרב, אבל מנחת נסכים בפני עצמה אינה באה**
34 **בנדבה, קא משמע לן שאין הדבר כן, אלא הני מילי במתמא** –
35 **דברים אלו שמביא רק אחד מחמשת המנחות, נאמרו במתנדב מנחה**
36 **סתם, אבל הויא דפריש פריש** – אבל במקום שפירש שמתנדב
37 מנחת נסכים, יעשה כפי שפירש ויביאה בפני עצמה.

38 שנינו במשנה שאין שנים מתנדבין עשרון בשותפות.
39 שואלת הגמרא: **מאי מעמא** שאין שנים מתנדבים עשרון אחד,
40 **אילימא** – אם נאמר שהטעם משום דכתיב בפסוק (ויקרא ב א) **ונפש**
41 **בי תקריב קרבן מנחה,** ומפני שנכתב בלשון יחיד אין שנים מתנדבים
42 עשרון אחד, אם כן **עולה נמי הא כתיב** – גם בעולה הרי כתוב לשון
43 יחיד, שנאמר בפרשת עולה (שם א) **תקריב אתו,** ואף על פי כן שנינו
44 שמתנדבים עולה בשותפות. מיישבת הגמרא: **אלא עולה מאי**
45 **מעמא** שנים מתנדבין אותה, **דכתיב** (במדבר כט לט) **לעלתיהם.** בלשון
46 רבים, שנים מתנדבים אותה. שואלת הגמרא: **מנחה נמי הא כתיב**
47 **(שם) ולמנחותיהם** בלשון רבים, ונלמד ששנים יביאה בשותפות.
48 מיישבת הגמרא: **אלא** הטעם שאין מביאים מנחה בשותפות משום
49 **דכתיב בה (ויקרא ב א) ונפש בי תקריב קרבן מנחה,** ונפש לשון יחיד
50 הוא.

51 **תניא נמי הכי, רבי אומר** נאמר בפסוק (ויקרא כב יח) **אשר יקריב**
52 **קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה,** ולמדנו מכאן
53 שתכל (כל קרבנות נדבה) באין בשותפות, לא סילק הכתוב –
54 ולא הוציא הכתוב מכלל זה, **אלא מנחה שאינה באה בשותפות מפני**
55 **שנאמר בה 'נפש'.**

המשך ביאור למס' מנחות ליום שני עמ' א

9 וכונתו היתה להתחייב מנחה משעורים, וכיון שאין מנחה באה מהם,
 10 אין חייב כלום, לכן השמיענו התנא שאפילו הכי ו-כך] אומרם
 11 **תפוס לשון ראשון,** ומפרשים את דבריו, שבתחילה רצה להביא
 12 מנחה כדינה, ושוב נחרט וחזר בו ואמר 'מן השעורים', וכיון
 13 שהעיקר כתחילת דבריו, חל עליו חיוב להביא מנחה כהלכתה. ולכן
 14 תמה רבי יוחנן על חזקיה שחזר בו, שמהמשה אין הכרח שהגודר
 15 להביא מנחה מן העדשים פטור ואינה כבית שמאי.

1 שהאומר 'מן העדשים' חייב להביא מנחה ראיה מחטים, **דאיכא**
 2 **למימר מהדר הוא דהדר ביה** – שיש לומר שחזר בו שבתחילה רצה
 3 להתחייב מנחה גמורה וכעת חזר בו, וכדי לבטל דבריו הראשונים
 4 אומר 'מן העדשים', שידוע שאין מנחה באה מהן, ואין יכול לחזור בו
 5 מפני שתפוס לשון ראשון – ודבריו הלים כפי תחילת דבריו, ולכן
 6 פשוט שהגודר מן העדשים חייב מנחה, ולא הוצרך התנא להשמיענו
 7 **אלא שאפילו האומר 'מן השעורים' נמי ו-גם]** חייב להביא מנחת
 8 חטים, אף דאיכא למימר מיטעא הוא דקא טעיי – שיש לומר שטעה

המשך ביאור למס' מנחות ליום שני עמ' ב

31 שכל מנחה שראוי לבללה, כגון שיש בה ששים עשרון, אין ביילה
 32 מעקבת בו, וכשרה אף בלא בלילה. וכל שאינו ראוי לביילה – וכל
 33 מנחה שאי אפשר לבלולה, כגון שיש בה יותר מששים עשרון, ביילה
 34 מעקבת בו.
 35 הגמרא עוסקת בדיון תומאת דם נבילה שאף בו קבעו חכמים שיעור.
 36 אמר רבי ביבי אמר רבי יהושע בן לוי, מעשה פפרדה אחת של
 37 בית רבי שמחה יוצא ממנה דם, ושיערו חכמים את דמה פרביעית
 38 – ומדרו חכמים את הדם היוצא ממנה, לדעת אם יש בו רביעית,
 39 ויהיו צריכים לפרוש מדמה, כפי שפורשים מבשר הנבילה.
 40 מתיב רבי יצחק בר ביסנא לרב ביבי, שנינו במשנה (עדיות פ"ח מ"א)
 41 העיד רבי יהושע ורבי יהושע בן בתירף על דם נבילות שהוא
 42 מהור. ואמר רבי יהושע בן בתירף מעשה זהו נחורין ערודיאות
 43 לאריות באיסטריא של מלך שהיו הורגים את ערודי העיר, כדי
 44 להאכיל מבשרם את האריות בגודל של בית המלך, והיו עולי הנגלים
 45 שוקעים עד רכובותיהן (ברכיהם) פדם, ואף שעולי הרגלים
 46 מזהרים לשמור על טהרתם, לא אמרו להם חכמים דבר, מכיון
 47 שאין נטמאים על ידי כך, וקשה על דברי רבי יהושע בן לוי, מדוע
 48 שיערו את דמה ברביעית. הלא אין דם הנבילה מטמא כלל. אישתיק
 49 – שתק רב ביבי ולא השיב להם תשובה. אמר ליה רבי זריקא לרב
 50 ביבי, מאי מעמא לא קא מהדר מר – מדוע אין מר ו-רב ביבי עונה
 51 תשובה לרבי יצחק בר ביסנא, אמר ליה רב ביבי לרבי זריקא היכי
 52 אהדר ליה – איך אענה לו, והלא אין ביכלתי לעשות כך. דאמר רבי
 53 חנין, שהפסוק המוזכר בפרשת התוכחה ויהיו תמיד תלאים לך
 54 מנגיד (דברים כח טו), זה הלוקח תבואה משנה לשנה – נאמר על אדם
 55 שאין לו קרקע לזרוע בה תבואה, ואין הוא בטוח בחייו, שאינו יודע
 56 אם שנה הבאה יהיו לו מעות לקנות בהם תבואה. והמשך הפסוק (ש)
 57 ופתחת לילה ויומים זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת,
 58 מפני שאין לו די כסף לקנות תבואה לשנה שלימה. והמשך הפסוק
 59 ואל תאמן בחייד זה הסופר על הפלטר – על הנחתום, וצריך
 60 לקנות פת מדי יום ביומו,

1 ואלו בקשים, אלו בלילות עבה, ואלו ו-המנחות הבאות עם
 2 הכבשים בלילות רכה, ועוד שאלו בלילות שחרית – המנחה
 3 הבאה עם תמיד של שחר, בוללים אותה בבוקר כדי להקריבה עם
 4 התמיד, ואלו ו-המנחה הקריבה עם תמיד של בין הערבים בלילות
 5 בין הערבים, ולכן אין כל מנחות התמיד והמוספין נבללין מה על
 6 זה, שמלבד שאין זמן בלילתן שיה, גם אין רשאי לבללם יחד כדי
 7 שלא יבלעו המנחות ששמנו מועט ממנחות ששמנו מרובה, ולפיכך
 8 אין ללמוד מכאן מהו שיעור המנחה הראויה להבלל בכלי אחד.
 9 אמרו לו לרבי שמעון אמור אתה מה הטעם שאין מביאים מנחה
 10 של ששים ואחד עשרון בכלי אחד. אמר להם רבי שמעון, הרי הוא
 11 אומר (ויקרא ט) וכל מנחה בלילה בשמן וחרבה, כבר אמרה תורה
 12 קבא מנחה מסולת שיבולה להיבלל בשמן, וביותר מששים עשרון
 13 בכלי אחד אין המנחה נבללת בשמנה.
 14 אמרו לו לרבי שמעון, וכי פשים נבללין בכלי אחד, ופשים
 15 ואחר אי נבללין בכלי אחד, אמר לו – אמר להם רבי שמעון כל
 16 מדת חכמים בן הוא ששיעורם מדויק, וכמו שאמרו חכמים
 17 שבארבעים סאה הוא טובל, בארבעים סאה קרטוב אינו
 18 יכול לטבול. וכן אמרו חכמים שאוכל שיש בו שיעור בפניצה מטמא
 19 טומאת אובלין – שאוכלים טהורים שנגעו בו, נטמאו, ואוכל
 20 בשיעור בפניצה שחם ממנו כשיעור שומשו, אין מטמא טומאת
 21 אובלין, מפני שחכמים אמרו שיעור מדויק שרק כשיש בו כביצה
 22 מטמא אוכלים טהורים. ועוד אמרו חכמים שבגד ששיעורו שלשה
 23 על שלשה טפחים מטמא מדרס, מפני ששיעורו חכמים ששלשה על
 24 שלשה טפחים ראוים לשיבה. אבל בגד בשיעור שלשה על שלשה
 25 טפחים חסר נימא אחת ו-חוט אחד, אינו מטמא מדרס.
 26 הגמרא מקשה על טעמו של רבי שמעון: וכי אין נבללין ששים ואחד
 27 עשרון בבת אחת, מאי הוי – מה הפסול בכך, והא תנן (לעיל יח) שאם
 28 לא בלל את המנחה, פשר, שאין בלילה מעכבת, ואף ששים ואחד
 29 עשרון יביאם בלא בלילה.
 30 מתרצת הגמרא: אמר רבי זירא הכלל הוא, שכל הראוי לביילה –

המשך ביאור למס' מנחות ליום שלישי עמ' ב

14 כשישית מאני – שמביא ששים עשרונות בששים כלים, כל עשרון
 15 בכלי אחד.
 16 שנינו במשנה, האומר, הרי עלי מנחה סתם, יביא איזהו שיפצה
 17 [ובו], רבי יהודה אומר יביא מנחת סולת, שהיא מיוחדת שבמנחות.
 18 הגמרא מבארת מהו 'מיוחדת שבמנחות': תנא בברייתא לבאר את
 19 דברי רבי יהודה, שלכן יביא מנחת סולת, הואיל ופתח בו ו-במנחת
 20 סולת] הפתוח תחלה – שמנחת סולת כתובה ראשונה לפני כל
 21 המנחות, ובזאת היא 'מיוחדת שבמנחות', ולכן הגודר מנחה סתם
 22 עליו להביא מנחה הכתובה ראשונה בפרשה.
 23 מקשה הגמרא: אלא מעתה – האם מעכשיו יצא לנו דין, שהאומר
 24 הרי עלי עולה סתם, ולא פירש מאיזה מין יביא, שיביא בן בקר ולא
 25 צאן, הואיל ופתח בו הפתוח בפרשת קרבן עולה.

1 הגמרא דנה האם רבי חולק גם בתחילת המשנה. שנינו ברישא,
 2 פירשתי בשעה שנדרתי שיעור המנחה, ואינו יודע מה פירשתי,
 3 יביא מספק ששים עשרון, מבררת הגמרא: מאן תנא – מי הוא
 4 התנא ששנה דין זה. אמר חזקיה, דלא פרבי, דאי כרבי היא שניה,
 5 האמר בסוף המשנה, שהאומר פירשתי של עשרונים ואינו
 6 יודע כמה פירשתי, יביא ששים מנחות של עשרונות, מאחר ועד
 7 ששים, ואם כן איך שנינו ברישא שמביא רק ששים עשרון. ובהכרח
 8 שתחילת המשנה היא כדעת רבנן החולקים.
 9 ורבי יוחנן חולק על חזקיה, ואמר, אפילו תימא שתחילת המשנה
 10 כרבי, לא קשה מדוע די שיביא ששים עשרון, משום שתחילת
 11 המשנה עוסקת באומר פירשתי להביא מנחה של עשרונות, ואף
 12 ששכחתי את מנין העשרונות שנדרתי, אכל אני זוכר שלא קבעתיים
 13 להביאם בכלי אחד, ולכן אף לרבי די בזה דמייתי שיתני עשרונות